ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਗੀਤਾਸ਼੍ਰੀ ਦੱਤਾ (ਦੇ)
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4254 ਦੇ 2022)
ਅਪ੍ਰੈਲ 20, 2022
[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸਿਧਾਂਤ/ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ – ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ – ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ – ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ–ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਐਕਟ, 2013 – ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪ (ਐਫ.ਪੀ.ਐਸ.) ਦੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ– ਸਹੀਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 30.01.14 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ –ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ – ਜਵਾਬੀ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ –ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਐਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ – 17.08.15 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ –ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ – ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ – ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਨਾਮ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 “ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ” ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ‘ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ’ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ‘ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਐਸਟੋਪਲ’ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ

ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀਪਨ 'ਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕ□ਤੀ, ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਜਨਹਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11]

1.2 ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ-ਖੇਡ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਉਚਿਤ/ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਧਾਰਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਓਵਰਵੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤ ਮਾਤਰਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ।

[ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 15]

1.3 2013 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਭਲਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸ਼ਿਫਟ ਹੈ। ਐਕਟ ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 30.01.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 30.01.2014 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਬੁਲਾਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਜਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ 17.08.2015 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19, 21 & 22]

1.4 ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਚਿਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ 30.01.2014 ਦੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ। [ਪੈਰਾ 25 ਅਤੇ 29]

1.5 2013 ਦਾ ਐਕਟ 10.09.2013 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਨੋਟੀਸ 30.01.2014 ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਨੋਟੀਸ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 30.01.2014 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਨੋਟੀਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30 ਅਤੇ 31][1074-F-G, H; 1075-A]

ਠਾਕੁਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1955) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 303; ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਸਰਕਾਰ ਆਫ ਏ.ਪੀ. (1999) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 458 : [1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1078 – ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 1999 (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 727 : [1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1033; ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 180 : [2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 598; ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਪੀ.ਕੇ. ਚੌਧਰੀ 2016 (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 236 : [2016] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 426; ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਮਧੇਨੂ ਕੈਟਲ ਫੀਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (1993) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 71 : [1992] 2 ਸੁਪਲ.

ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 322; ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਯਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 170; ਸਰਕਾਰੀ ਸਸਤਾ ਅਨਾਜ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ (1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471; ਏ.ਪੀ. ਡੇਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬੀ ਨਰਸਿੰਘਾ ਰੈੱਡੀ (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 286 : [2011] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਏ.ਪੀ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ II ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਐਮ.ਵੀ. ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 62 : [2000] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 249 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1033 ਪੈਰਾ 11 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 598 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2016] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 426 ਪੈਰਾ 13 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1992] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 322 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2018) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 170 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 ਪੈਰਾ 23 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1955] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 303 ਪੈਰਾ 25 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1078 ਪੈਰਾ 26 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[2011] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 27 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2000] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 249 ਪੈਰਾ 28 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4254 ਆਫ 2022.

06.03.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 1341 ਆਫ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੌਮਿਤ੍ਰ ਜੀ. ਚੌਧਰੀ, ਚੰਚਲ ਕੁਮਾਰ ਗੰਗੁਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸੁਪ੍ਰਿਯੋ ਚੱਟੋਪਾਧਿਆਇ, ਅਰੁਪ ਬੈਨਰਜੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 06.03.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਏ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 1341 ਦੇ

2018 ਵਿੱਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 661(ਡਬਲਯੂ) ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ, 2013 ('ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ '2013 ਐਕਟ') ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਫ.ਪੀ.ਐਸ. (ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪ) ਦੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, 30.01.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਲੀਪੁਰਦੁਆਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਪੀ.ਐਸ. ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਤਾਂ 17.08.2015 ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਫੂਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

“ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਮੋ ਨੰਬਰ 2480/FS/O/Secft./CSS/7S-16/2013 ਮਿਤੀ 26.08.2013, 3062-FS/Secft/Food/4M-04/2013 ਮਿਤੀ 06.11.2013, 152-FS/Secft/Food/4M-16/2013 ਮਿਤੀ 20.01.2014, 540-FS/Secft/Food/4M-16/2013 ਮਿਤੀ 04.03.2014 ਅਤੇ G-295/FS/Secft/Food/6F-19/2009 ਮਿਤੀ 08.01.2015 ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਐਫ.ਪੀ.ਐਸ. ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।”

4. ਖਾਲੀਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ 17.08.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਇੰਟਰਾ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 06.03.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਨੇ ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 17.08.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ 17.08.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਲਈ ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੁਣ ਵਿਆਪਕ

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 30.01.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਚੋਣ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਗਿਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

7.ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। 17.08.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਔਚਿਤਯ ਲਈ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ 30.01.2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 30.01.2014 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੇ।

8. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

9. ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਸਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰੇ। ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਪਯੁਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. “ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ” ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ‘ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ’ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦਕਿ ‘ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਰੋਕ’ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੇਪਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕ□ਤੀ, ਅਨੁਚਿਤਤਾ, ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਬਾਡੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ1$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਰਣਾ ਕਰਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“37. ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਨਿਰਣਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ……”

12. ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇ12. ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:ਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

“32. ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ, ਹੁਣ ਸਬਜੈਕਟਿਵ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਾਂ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਮੀਦ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਮੀਦ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮਨਮਾਨਾ, ਅਤਾਰਕਤਾ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ipso facto ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

33. ਇਹ ਅਚਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਪੂਰੀ ਰੇਂਜ ਦੀ ਚੋਣ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਨਸ਼ਾ ਜਤਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਦਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਵਧੇਰੇ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। [ਵੇਖੋ: ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ - (1993) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 499]

13. ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਪੀ.ਕੇ. ਚੌਧਰੀ ३ , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਗਾੜ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੋਈ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ।

14. ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ-ਖੇਡ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਣ ਲਈ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਉਚਿਤ/ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਧਾਰਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਤੈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਓਵਰਵੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਕਾਮਧੇਨੂ ਕੈਟਲ ਫੀਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ4 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“8. ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਕੇਵਲ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ,
ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ,
ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਥੀ ਹੈ।
ਹਰ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਣਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ

ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ,
ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਧਾਰਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਓਵਰਵੇਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ
ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

15. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਆਓ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਇਤਫਾਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ 'ਪਰਿਚਯ' ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ: "ਪਰਿਚਯ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਿਲੇਨੀਅਮ ਵਿਕਾਸ ਲਕਸ਼ ਅਧੀਨ ਅਤਿ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਘਰੇਲੂ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਨਾਜ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ।

ਪਰਯਾਪਤ ਭੋਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਭਲਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੱਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸ਼ਿਫਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਾਤਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਸ ਸਮੂਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਘਰ, ਬੇਘਰ, ਆਪਦਾ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।"

16. 2013 ਐਕਟ ਦੇ 'ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ' ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"(i) ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੋਚੇ ਗਏ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਾਰਗੇਟਿਡ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

17. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਭੋਜਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

"12. (1) ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੋਚੇ ਗਏ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਰਗੇਟਿਡ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।" [ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ, ਨਾਇੰਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਹੋਰ ਤੌਰ ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12(2)(e) ਅਧੀਨ, ਐਕਟ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਪੰਚਾਇਤਾਂ/ਐਸ.ਐਚ.ਜੀਜ਼/ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"12. (2) ਸੁਧਾਰ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ—

(e) ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਆਤਮ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ, ਸਹਿਕਾਰੀਤਾਵਾਂ, ਉੱਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ;"

ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (23) "ਟਾਰਗੈਟਿਡ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ" ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਟਾਰਗੈਟਿਡ ਪਬਲਿਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉੱਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਿਸਟਮ।"

19. 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਭਲਾਈ ਦ□□ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਦ□□ਟੀਕੋਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸ਼ਿਫਟ ਹੈ। ਐਕਟ ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਯਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ5 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 2013 ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"42. ਉਪਰੋਕਤ NFS ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXX

44. ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 24-10-2016 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ 13-5-2016 ਨੂੰ ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਯਾਨ (II) [ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਯਾਨ (2) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2016) 7 SCC 498 : (2016) 7 SCC 534 : AIR 2016 SC 2953] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ NFS ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।"

21. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 30.01.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਖਾਲੀਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਵੀ ਹਾਂ ਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 30.01.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕਲਾਜ 4 ਵਿੱਚ, ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ

ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਜਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ 17.08.2015 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਸਤਾ ਅਨਾਜ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ6$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਏਜੰਟ ਬਣ ਕੇ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

> “11..... ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਏਜੰਟ। ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।
> ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਅਤੇ ਦੁਰਭਾਗਪੂਰਣ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।”

24. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ, ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਟਾਰਗੇਟਿਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵੈਸਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਏਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

25. ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਏਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ 1955 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਠਾਕੁਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

> “....ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਏਸਟੋਪਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ। 28.11.1953 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਜਾਂ ਉਦਮ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਮੁੜ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੁੜ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇਕ ਉਦਮ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਏਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ”।

26. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੈਕ੍ਰੇਟਰੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਏ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

> “21. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਜਵਾਬ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਏਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ.....”

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ.ਪੀ. ਡੇਰੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬੀ ਨਰਸਿੰਘਾ ਰੈੱਡੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਏਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“40…..ਰਾਜ, ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਏਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।”

28. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਏਸਟੋਪਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ.ਪੀ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ II ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਐਮ.ਵੀ. ਨਾਯੁਡੂ & ਓਰਸ., ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: "69. ਸਿੱਖਿਆ ਅਪੀਲਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ 'ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਏਸਟੋਪਲ' ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਏਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ....”

29. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਜਨ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਸਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਚਿਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਸਾਹਿਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 30.01.2014 ਦੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੂਡ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐ.ਪੀ. ਡੇਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪ. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

30. ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 2013 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ 30.01.2014 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਦੋਂ 30.01.2014 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। 2013 ਐਕਟ 10.09.2013 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 30.01.2014 ਦੀ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 30.01.2014 ਦੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ 17.08.2015 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਨ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 12 ਜੋ ਜਨ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

31. ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ [ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate